

Poděkování:

Práce na článku byla podpořena z grantu MK 0CEZ00F2402.

Literatura

- Frey W., Frahm J.-P., Fischer E. et Lobin W. (1995): Die Moos- und Farnpflanzen Europas. – 426 p., Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.
- Hradílek Z. (2000): Bryoflóra. – In: Vicherek J. et al., Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje, p. 87-106, Masarykova univerzita, Brno.
- Marstaller R. (1979): Zur Kenntnis einiger licht- und wärmeliebender esteinsmoosgesellschaften der Pollauer Berge (Pavlovské kopce) in Südmähren, ČSSR. – *Phytocenologia* 6: 166-182.
- Podpěra J. (1928): Die Vegetationsverhältnisse der Pollauer Berge. – *Acta Bot. Boh.* 6-7: 77-132.
- Váňa J. (1993): Předběžný seznam ohrožených mechorostů České republiky I. – Játrovky (Hepaticophyta) a hlevíky (Anthocerotophyta). – *Preslia* 65: 193-199.
- Váňa (1995): Předběžný seznam ohrožených mechorostů České republiky II. – Mechy (Bryophyta). – *Preslia* 67: 173-180.

ZAJÍMAVÉ NÁLEZY MECHOROSTŮ NA ŠUMAVĚ V LETECH 2000-2001**Interesting findings of bryophytes in the Šumava Mts in period 2000-2001**

Blanka Buryová

Botanický ústav AV ČR, 252 43 Průhonice, Česká republika, e-mail: buryova@ibot.cas.cz

Abstract: Recent localities of red listed bryophytes found during the survey of the Šumava Mts are given.

V průběhu práce na grantovém projektu týkajícím se diverzity a dynamiky vegetace ve smrkových porostech Národního parku Šumava byl proveden průzkum smrčín a smrkových bučin. Vzhledem k přípravě nových červených seznamů podle nových kategorií IUCN je aktuálním cílem shromáždit co nejvíce informací o výskytu ohrožených druhů a druhů s nedostatečně známým rozšířením v ČR. Uvedený přehled shrnuje nejvýznamnější nálezy mechorostů ohrožených podle červených seznamů Váňa (1993, 1995). Geografické souřadnice nalezišť jsou uvedeny v systému WGS 84. Nomenklatura uvedených druhů je uvedena podle Váni (1993, 1995). Doklady uvedených sběrů jsou uloženy v herbáři autorky.

Antitrichia curtipendula

Smrkový vrch (Javoří pila), borka klenu u lesní zpevněné cesty, N 49°01'36", E 13°25'27"; 1095 m n.m., 15.6.2000 – Plechý, na borce jeřábu u cesty z Říjiště k suti Kamenné moře, N 48°46'45"; E 13°53'09"; ca 950 m, 23.5.1997, det. J.Kučera – Hraničník, bukový prales na S svahu hory, borka klenu, N 48°45'11"; E 13°54'18"; 1180 m n.m., 18.6.2000 – České Žleby u informačního střediska správy NP, podél modré turistické stezky, SZ exp. suchá stinná borka starého buku, N 48°52'27"; E 13°47'24"; 855 m n.m., 5.7.2001 – bučina Jelení vrchy u Černého Kříže, JJZ exp. stinná borka buku, N 48°50'07"; E 13°51'13"; 870 m, 5.7.2001.

Na Šumavě roztroušeně se vyskytující druh na borkách listnáčů a na silikátových skalách. Současný výskyt v ČR mapoval Vondrák (2000). V předběžném Červeném seznamu mechorostů ČR (Váňa 1995) hodnocený jako ohrožený.

Hypnum pallescens

Smrková bučina pod Plešným jezerem těsně za hranicí 1. zóny NP pod zelenou turistickou stezkou, kořenové náběhy buku, kmen klenu i smrku, N 48°47'06", E 13°51'45"; 1050-1060 m n.m., 18.6.2001 – Hraničník: asi 1 km od přechodu v sedle, vlevo od státní hranice; smrková bučina s klenem, stinné bukové kmeny a kameny (granit), N 48°45'15", E 13°54'02"; 1160 m n.m., 18.6.2000 – smrkový les

s kleny u silnice České Žleby – Stožecká skála, stinný suchý granitový kámen, N 48°52'26", E 13°47'52"; 835 m n.m., 5.7.2001.

Na Šumavě roztroušeně se vyskytující druh na silikátových kamenech, skalách a na borkách listnáčů. V předběžném Červeném seznamu mechorostů ČR (Váňa 1995) hodnocený jako ohrožený.

Lophozia obtusa

Mezi Kašperskými Horami a Vřetenicemi, JV kóty Chlum (962,4 m), *Alnetum incanae*, N 48°08'23", E 13°36'23"; 860 m n.m., 18.7.2000 leg. Z. Neuhäuslová, det. B. Buryová.

Jediný historický údaj ze Šumavy pochází ze Ždánidel, kde ji sbíral v roce 1962 Vorel (Duda et Váňa 1990). V současnosti byla nalezena na lesní zemi na dvou místech v karu Plešného jezera (Kučera 1995) a zde také ověřena (Váňa, pers. com.). V předběžném Červeném seznamu jätrovek ČR (Váňa 1993) druh hodnocen jako ohrožený.

Neckera pennata

Boubín, J svah hory, 100 m JZ od Loveckého zámku po zelené tur. značce, 50 m pod cestou, borka buku v bukové smrčíně, N 48°58'57", E 13°49'08", 1120 m n.m., 17.6.2000 doprovodné druhy: *Amblystegium subtile*, *Frullania dilatata*, *Metzgeria furcata*, *Neckera complanata*, *Zygodon rupestris*. – rezervace Jelení vrch 3 km J od Černého Kříže, bukový prales, JJZ exp. stinná borka buku, N 48°50'06"; E 13°51'13"; 850 m, 5.7.2001; tamtéž ZJZ exp. stinná borka buku, N 48°50'07", E 13°51'13"; 870 m, 5.7.2001.

Druh rostoucí vzácně na borkách zejména buku v lesích s pralesovitým charakterem. Stav populací tohoto druhu, hodnoceného jako vzácný, bude podrobně dlouhodobě sledován.

Nowelia curvifolia

Čertovo jezero, 1 km JV Statečku (kóta 958), smrková kultura v poloze smrkové bučiny, na tlejícím kmeni v S exp. svahu, N 49°10'58"; 13°09'50"; cca 1050 m n.m., 16.6.2000.

Tento druh, vyskytující se na Šumavě roztroušeně na vlhkém tlejícím dřevě, je v předběžném Červeném seznamu jätrovek ČR (Váňa 1993) hodnocen jako ohrožený.

Rhytidadelphus subpinnatus

Horská Kvilda – V Borovém, 1 km za odbočkou, 1 km SZ od Horské Kvildy, příkop u silnice, okraj smrkového lesa, N 49°04'04", E 13°33'09"; 1100 m n.m., 17.6.2000 – Březník, Studená hora, mladá podmačená smrčina na SV svahu, 300 m Z od Trampusova křížku, stinná vlhká zem, N 48°59'15", E 13°28'15"; 1190 m n.m., 1.8.2001.

Druh pravděpodobně přehlížený, s roztroušeným výskytem v podhorských a horských oblastech na chladných stinných místech s trvale zvýšenou vlhkostí, v předběžném Červeném seznamu mechorostů ČR (Váňa 1995) je uveden jako druh s nedostatečně známým rozšířením.

Zygodon rupestris

Boubín, J svah hory, 100 m JZ od Loveckého zámku po zelené tur. značce, 50 m pod cestou, borka buku v bukové smrčíně, N 48°58'57", E 13°49'08", 1120 m n.m., 17.6.2000; doprovodné druhy: *Amblystegium subtile*, *Frullania dilatata*, *Metzgeria furcata*, *Neckera complanata*, *Neckera pennata*. – Hraničník S svah, borka kleny a buku, N 48°45'11"; E 13°54'15"; 1180 m n.m., 18.6.2000; doprovodné druhy: *Amblystegium subtile*, *Brachythecium populeum*, *B. reflexum*, *Hypnum cupressiforme*, *Plagiochila porelloides*, *Pseudoleskeella nervosa*, *Pterigynandrum filiforme*, *Radula complanata*.

Druh na Šumavě historicky udáván již Hiltzerem (1930) z Jezerní stěny. Výskyt tohoto druhu, hodnoceného jako vzácný, lze očekávat zejména na borkách klenů a buku také na dalších lokalitách se zachovaným pralesovitým charakterem vegetace.

Poděkování:

Děkují prof. Váňovi a dr. Kučerovi za cenné poznámky a připomínky.

Poznámky:

Projekt byl podpořen grantem GAČR 206/99/1416 a výzkumným záměrem Botanického ústavu AV ČR "AV0Z6005908".

Literatura:

- Duda J. et Váňa J. (1990): Rozšíření játrovek v Československu – LX. – Čas. Slez.Muz., ser. A, Opava, 39:193-205.
- Hilitzer A. (1930): Šumavská rezervace na Jezerní stěně. – Čas. Nár. Mus., sect. nat., Praha, 104:78-88.
- Kučera J. (1995): Společenstva epilitických mechorostů na území Národního parku Šumava. – 89 p. [Dipl. pr.; depon in: Knihovna PFF UK Praha]
- Váňa J. (1993): Předběžný seznam ohrožených mechorostů České republiky I. Játrovky (Hepatophyta) a hlevíky (Anthocerotophyta). – Preslia, Praha, 65: 193-199.
- Váňa J. (1995): Předběžný seznam ohrožených mechorostů České republiky. II. Mechy (Bryophyta). – Preslia, Praha, 67:173-180.
- Vondrák J. (2000): *Antitrichia curtispindula* – ohrožený druh bryoflóry České republiky? – Bryonora, Praha, 26:2-5.

PRÍSPEVOK K POZNANIU LIŠAJNÍKOV TATIER**Contribution to the lichen flora of the Tatry Mts, Slovakia**

Eva Lisická¹ a Alica Košuthová²

¹ Botanický ústav SAV, Dúbravská cesta 14, SK-842 23 Bratislava, Slovensko, e-mail: botuelis@savba.savba.sk

² Romanova ul. 36, SK-851 02 Bratislava, Slovensko

Abstract: A list of some lichenized fungi from the Vysoké Tatry Mts, Belianske Tatry Mts and Nízke Tatry Mts, recorded in 2001, is presented. Threatened, rare or overlooked, as well as "common" lichens, which have received inadequate attention up to now, are included. The most interesting findings are: *Belonia incarnata*, *Candelariella coralliza* (new in the Tatry National Park), *Cladonia cyanipes*, *C. strepsilis*, *Cyphelium tigillare*, *Fellhanera subtilis*, *Pachyphiala fagicola*, *Parmelia quercina*, *P. submontana*, *Sarcosagium campestre* var. *campestre*, *Thelocarpon epibolum*, *T. impresselum*, *Umbilicaria cylindrica* var. *tornata* and *Verrucaria bryoctona*.

V príspevku uvádzame niektoré nálezy lišajníkov z Vysokých, Belianskych a Nízke Tatier z r. 2001, predovšetkým druhov ohrozených, vzácnejších alebo prehliadaných. Zaradili sme sem ale aj druhy "obyčajné", o ktorých zo sledovaného územia máme nedostatok informácií, prípadne ich udávame z nových lokalít alebo z doposiaľ neuvádzanej nadmorskej výšky.

Mená taxónov, okrem *Thelocarpon impresselum* a *Umbilicaria cylindrica* var. *tornata* sú podľa Pišúta et al. (1998), kategórie ohrozenosti sú podľa Pišúta et al. (2001). Doklady sú uložené v herbári SAV. Lokality sú písané podľa etikiet na položkách. Skratky: AK – leg. Alica Košuthová, EL – leg. Eva Lisická.

Absconditella lignicola

Belianske Tatry: Between the villages Javorina and Podspády, close to the river Javorinka, on rotten wood, ca 1000 - 950 m a. s. l., 27.06.2001 EL & AK, 6786/b.

Vysoké Tatry: In the valley of the river Poprad, between the points "Výhybka Štôla" and Vyšné Hágy, on rotten wood (*Picea abies?*), ca 1050 - 1100 m a. s. l., 26.06.2001, EL & AK, 6886/d.

Prvý údaj z Belianskych Tatier.